

OORDEEL OVER RAPPORT EXTERNE VALIDERING
EXAMENS REDELIJK POSITIEF

VREEMDE OGEN MOGEN VAN HAO DWINGEN

Start met gezamenlijk examineren, maak altijd een externe lid van de examencommissie en werk met gecertificeerde examinatoren. Dat zijn enkele van de maatregelen die in het rapport ‘Vreemde ogen dwingen’. Het rapport doet aanbevelingen over externe validering van examenkwaliteit in het hoger beroepsonderwijs. De groene hogescholen kunnen zich in het algemeen vinden in de aanbevelingen, maar plaatsen ook enkele vraagtekens.

Met z'n allen landelijk en gelijktijdig dezelfde toets maken in het hbo, is volgens de commissie Bruijn niet de juiste oplossing

Vorig jaar ontstond er in politiek Nederland ongerustheid over de kwaliteit van hbo-diploma's. Directe aanleiding daarvoor waren alternatieve afstudeertrajecten voor langstudeerders bij Hogeschool Inholland, waarbij kwaliteitswaarborgen aan de kant werden geschoven. De hogescholen spraken daarop af met staatssecretaris Zijlstra dat zij advies zouden inwinnen over vormen van externe validering van het examineren. Hier toe werd een commissie, onder voorzitterschap van professor Bruijn, aangesteld.

Eind mei kwam het rapport 'Vreemde ogen dwingen' uit, waarin de commissie komt met een 'mandje' aan aanbevelingen (zie kader). Een van die aanbevelingen is centraal toetsen. Toen dit eerder door Zijlstra werd gesuggereerd doemden bij veel bestuurders en docenten spookbeelden op van grote gymzalen vol studenten die landelijk en gelijktijdig een soort Cito-toets moesten maken. Die angst blijkt ongegrond, want in plaats van top-downtoetsing beveelt de commissie een bottom-up toetsing aan. Hogescholen moeten met minimaal twee andere hogescholen gezamenlijk toetsen maken voor vakken die zij gemeen hebben. Alleen als scholen kunnen aantonen dat zij dit gezien het specialistische karakter van de vakken

niet kunnen doen, krijgen zij hiervoor vrijstelling.

Register

Een andere aanbeveling uit het rapport is een register voor hbo-docenten in het leven roepen, om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. In dit onderwijsregister wordt hun vakinhoudelijke kennis en kunde opgenomen, evenals hun onderwijskundige en didactische bekwaamheid. Ook wordt er een scheiding gemaakt tussen de functie van docent en die van examinerator. Peter Scheerder, vestigingsdirecteur van de locatie Delft van Inholland, kan zich wel vinden in die aanbeveling. "In de professionaliteit van de docent is het maken van toetsen iets specialistisch. Wij hebben hier ook een toetscommissie, waarbij docenten naar elkaars toetsen kijken. Dat registreren, daar vind ik niet mis mee." Het gaat er volgens Scheerder overigens niet om het toetsen uit de docententaak te slopen, maar om intercollegiale toetsing te borgen en iedere 'Alleingang' uit te bannen.

Wim van de Weg, directeur van CAH Dronten, ziet het anders. "Ik sta niet achter die knip. Ik vind dat toetsen een integraal onderdeel van het docentschap is en dat je die twee niet uit elkaar kunt halen. Het is alsof je tegen een dokter zegt dat hij een patiënt wel mag begeleiden,

maar niet mag bepalen of hij ziek is." Jan Denissen, lid College van Bestuur HAS Den Bosch, is het met Van de Weg eens. "Toetsen maken is een onderdeel van het docentschap. Het is een van de taken en docenten moeten dat gewoon beheersen."

Master

De aanbeveling dat elke docent een mastergraad moet hebben, kan op weinig begrip rekenen bij de hao-instellingen. "Het is een goed streven, maar het hebben van een mastergraad is nog geen garantie voor het zijn van een goede docent", zegt Sharon Nijemanting, beleidsmedewerker Onderwijs bij Hogeschool Van Hall Larenstein. "Een docent die veel weet van het vak, maar niet de didactische vaardigheden heeft om die kennis over te dragen, is voor studenten niet de beste om les van te krijgen."

Jos van Meegen, directeur Onderwijs Stoas Hogeschool Wageningen, is het daar mee eens. "We willen het niveau van docenten graag borgen, in eerste instantie door altijd uit te gaan van een onderwijsbevoegdheid of pedagogisch didactisch getuigschrift. Vervolgens is een master-titel een pre. Het zegt niet altijd iets over het niveau van het verzorgen van onderwijs, maar het kan wel iets zeggen over werk- en denkniveau en daarmee bijdragen aan een brede ontwikkeling van de hoge-

TEKST
IGOR BENNIK
FOTOGRAFIE
STUDIO ANDRE
RUIGROK

De zeven aanbevelingen uit het rapport:

1. Kies hbo-breed voor externe validering door middel van instellingsoverstijgende toetsing op alle plaatsen waar dat mogelijk is;
2. Kies voor een gezamenlijk bottom-up opgesteld protocol bij individuele eindschrijvingen en bij qua niveau en importantie vergelijkbare eindwerkstukken;
3. Leg in de wet vast dat hogescholen verplicht zijn om voor elke opleiding toetsbeleid te formuleren waarin externe validering een plaats krijgt;
4. Zorg voor professionalisering van examinatoren door onder andere de opzet van een systeem van certificering van examinatoren, via de invoering van een BKE/SKE-systematiek*.
5. Geef de kwaliteit van de toetsing een stevige(r) plaats in de accreditatiekaders van de NVAO** en zorg dat bij de samenstelling van de visitatiecommissies meer wordt gelet op de aanwezigheid van toetsdeskundigheid;
6. Zorg voor externe validering via andere toetsvormen;
7. Stimuleer systematisch onderzoek naar toetsbeleid, toetsontwikkeling en toetskwaliteit.

* BKE/SKE: basis- en seniorkwalificatie examinering

** NVAO: Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie

school.” Van Meegen vertelt dat Stoas ongeveer 70 procent docenten heeft met een mastertitel en de ambitie heeft door te groeien naar 80 procent in 2016.

Scheerder van Inholland gebruikt woorden van dezelfde strekking. “Het is een misvatting dat een master een goede docent is. Ik loop nu veertig jaar in het onderwijs mee en ken veel laagopgeleide docenten die het pedagogisch stukken beter doen, in de zin van leerresultaten creëren, dan collega’s met een master of een PhD.”

Externen

Het voorstel om externen meer te betrekken bij het hoger onderwijs, door hen een grotere rol te geven in de beoordeling, kan in het hao op bijval rekenen. “Het twee paar ogen-principe wordt al op veel hogescholen toegepast bij afstudeerprojecten, dus nieuw is het niet”, weet Van de Weg. Ook bij HAS Den Bosch, Stoas Hogeschool en Inholland is dit het geval. Van Hall Larenstein gaat nog een stapje verder. “Bij een deel van onze opleidingen is er naast een externe en een interne beoordeelaar nog een extra interne beoordeelaar bij”, aldus Nijemanting. “Deze is niet bij het proces betrokken geweest en kan daardoor met een meer onafhankelijke blik naar een

afstudeeropdracht kijken.”

Om, zoals het advies luidt, externen ook in de examencommissie plaats te laten nemen, vindt Denissen wel wat ver gaan. “Voor ons hoeft het niet, maar misschien is het niet verkeerd. Vreemde ogen dwingen tenslotte. En als de maatschappij het wil, dan werken we er aan mee. We worden tenslotte ook bekostigd met gemeenschapsgeld.”

Handvatten

Hoewel er op- en aanmerkingen zijn bij onderdelen van het rapport overheerst bij de meeste hao-instellingen tevredenheid over de aanbevelingen. Ondanks dat de mening is dat de onderwijskwaliteit op hun hogescholen van voldoende niveau is, kunnen de geïnterviewden zich vinden in maatregelen voor een betere borging daarvan. “Ik heb er een goed gevoel bij”, besluit Van de Weg. “Als onderwijs ben je verantwoordelijk voor toetsing en dit rapport geeft handvatten om de vrijblijvendheid eruit te halen. Dat daar nu meer focus op komt, heeft uiteindelijk positieve gevolgen voor de kwaliteit van het onderwijs.” ■

Het rapport ‘Vreemde ogen dwingen’ is te downloaden op www.hbo-raad.nl > publicaties.

advertentie

ADVERTEREN?

Het tijdschrift Vakblad Groen Onderwijs is het enige blad dat zich speciaal richt op het groen onderwijs en agrarische belangenorganisaties. Het verschijnt 15 maal per jaar. Met Vakblad Groen Onderwijs kunt u dus gericht deze doelgroep benaderen.

Voor inlichtingen over advertentiemogelijkheden, vraag naar:

Pieter Boetzkes
Tormetilbeek 8
5709 PK Helmond
Telefoon (0492) 55 69 03
Fax (0492) 55 69 04
E-mail info@groenonderwijs.nl

EDITIE	SLUITINGS-DATUM	VERSCHEIJNINGS-DATUM
9	20-08-2012	04-09-2012
10	10-09-2012	25-09-2012
11	01-10-2012	16-10-2012
12	22-10-2012	06-11-2012
13	12-11-2012	27-11-2012
14	03-12-2012	18-12-2012
15	17-12-2012	03-01-2013